

Alarmbel voor de kerkleiding?

Onderzoek bisdom Luik toont aan dat gebrek aan toekomstperspectief priesters ontmoedigt

- ▶ Niet de eenzaamheid blijkt de zwaarste last voor priesters
- ▶ Vele tekens wijzen op een systeemcrisis
- ▶ Er is dringend nood aan een strategisch personeelsbeleid

Erik DE SMET

Een recente enquête bij alle priesters in het bisdom Luik baart opzien. Niet zozeer de eenzaamheid of de vloedgolf aan taken blijken te leiden tot een intens gevoel van onbehagen, maar het gebrek aan toekomstperspectief en het onvermogen van het instituut om daarop te reageren.

Drie priesters van het bisdom lanceerden de enquête, legt secretaris van de Luikse priester-raad Jean-Louis Defer uit, omdat ze de voorbije jaren voortdurend werden geconfronteerd met confraters die kampen met gezondheidsproblemen, uit het ambt treden of niet langer in een parochie willen werken. Waarom schenkt het priesterambt hen geen vervulling meer, wilden de drie weten. „Onze bisschop, mgr. Jean-Pierre Delville, steunde het initiatief, maar vroeg dat de priester-raad, het adviesorgaan dat waakt over werk en welzijn van de priesters in ons bisdom, het onderzoek opvolgt”, vertelt Defer. „Drie buitenkerkelijke experts lazen alles na.”

Het onbehagen dat de enquête blootlegde, blijkt sterk verbonden met de toestand van de territoriale pastoraal, de parochies en de pastorale eenheden. „Dat systeem is onmiskenbaar aan het

eind van zijn Latijn”, zegt Defer. „Een priester moet tegenwoordig meer administrator dan herder zijn. Hij komt er niet meer aan toe te investeren in menselijke relaties en in aanwezigheid.”

Alle priesters in het bisdom Luik zullen nu de onderzoeksresultaten bestuderen en bespreken. Uit dat overleg zal de priester-raad vervolgens aanbevelingen maken voor de bisschop.

Wim Vandewiele, godsdienst-socioloog aan de KU Leuven, vindt het Luikse onderzoek zeer geloofwaardig – maar liefst 34 procent van de priesters werkte eraan mee – en de bevindingen verbazen hem allerminst. „Vele tekens wijzen inderdaad op een kerkelijke systeemcrisis, veroorzaakt door maatschappelijke en binnenkerkelijke overgangprocessen, waarop de Kerk en haar personeel niet afdoende vooraf inspelden”, meent Vandewiele. „Daarnaast kiezen almaar meer priesters voor persoonlijke herbronning, voor de uitbouw van

„Het is ongezond te menen dat je als priester overal aanwezig moet zijn”

sociale contacten buiten hun werkgebied en voor vrijaf zo nu en dan. Ook priesters zijn met andere woorden kinderen van hun tijd.”

Vandewiele is mild voor de hiërarchie, maar wijst toch op een gebrek aan strategisch personeelsbeleid, aan humanresourcesmanagement. „De Kerk transformeert van een piramidale structuur in een netwerk”, zegt hij, „maar de vereiste pastorale krachten daartoe zijn er almaar minder. Bovendien is de

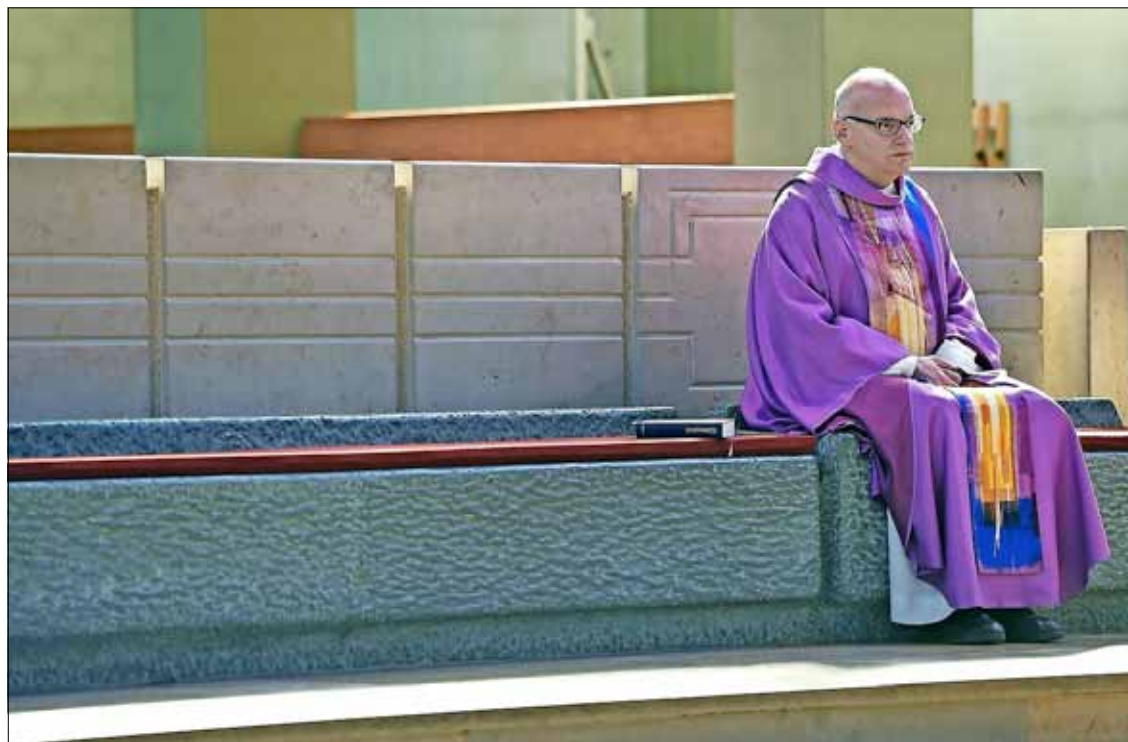
meerderheid van die krachten gevormd in het oude systeem.”

Jan Lagae, pastoor in Wolvertem en Londerzeel en moderator van de priesterraad in het vicariaat Vlaams-Brabant-Mechelen, herkent het gebrek aan perspectief. „Nog te veel priesters trekken het zich persoonlijk aan dat er zo weinig kerkgangers zijn, ook al betreft het hier een sociologische ontwikkeling die weinig te maken heeft met onze inzet”, zegt hij. „We menen nog te vaak dat de toekomst van de Kerk van ons afhangt en vertrouwen te weinig op God. We zijn te veel bezig met ons eigen falen. We moeten leren loslaten. Het zijn tenslotte niet onze kerken, maar die van Onze-Lieve-Heer.”

Lagae, bijna zeventig, combineert de zorg over elf parochies. „Dus ja, ik vergeet al eens wat”, geeft hij toe. „Geen enkele avond gaat voorbij zonder vergadering. Het is echter ongezond te menen dat je als priester overal aanwezig moet zijn. Dat is een verkeerd kerk- en priesterbeeld. Je moet durven te kiezen voor wat je gelukkig maakt en van bijzaken geen hoofdzaken maken.”

Voor het knagende onbehagen onder pastores ziet godsdienst-socioloog Vandewiele alvast twee mogelijke oplossingen. Allereerst zou er leiderschapstraining moeten komen, om van pastores betere netwerkmanagers te helpen maken. Daarnaast moet de Kerk een hedendaags personeelsbeleid gaan voeren, waarbij evenzeer leken betrokken moeten worden. „Het gebrek aan toekomstperspectief blijft evenwel de belangrijkste angel in het Luikse onderzoek”, besluit hij.

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

Veel priesters, zo blijkt uit het onderzoek, voelen zich meer administrator dan herder. © KNA-Bild

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Globalisering

„ Het handelsverdrag tussen de Europese Unie en Canada, CETA genaamd, leidde de voorbije weken tot grote politieke deining. Tal van goede en minder goede argumenten pro en contra vlogen heen en weer. Wie wat dieper graaft, ziet evenwel dat niet zozeer dit ene handelsverdrag opschudding veroorzaakt, maar eerder het bredere thema van de globalisering. De steeds toenemende wereldwijde economische verstrengeling dus.

Die globalisering – ook wel mondialisering genoemd – veroorzaakt al veel langer heisa. De voorbije decennia staken actiegroepen de kop op die de globalisering bestrijden, of toch minstens de huidige versie ervan. Er zijn daarentegen ook heel wat stemmen die net beklemtonen hoe voordelig de globalisering wel is voor ons. Wie heeft nu eigenlijk gelijk?

De voordelen van globalisering zijn talrijk, zoals meer economische groei en welvaart, een grotere bewegingsvrijheid voor mensen, goederen en diensten, een vlottere uitwisseling van kennis en informatie, een grotere keuze aan producten, bovendien tegen lagere prijzen.

Tegelijk zijn er ook nadelen. In sommige sectoren trekt de werkgelegenheid weg naar landen met lagere lonen. Werknemers staan vaak machtelozer tegenover grote multinationale ondernemingen. Bovendien leidt internationale handel tot meer transport en bijgevolg tot vervuiling en klimaatverandering.

Globalisering is niet per definitie goed of slecht. Juister is te zeggen dat ze zowel kansen als bedreigingen creëert. Wie een lijst aanlegt van alle nadelen, zal zien dat die in één pijnpunt samenkomen: de afwezigheid van een politiek gezag om alles in goede banen te leiden. Bedrijven en burgers die in één land actief zijn, vallen onder de wetgeving van dat land. In dat geval is de situatie vrij eenvoudig: zij moeten zich houden aan de plaatselijke regels inzake arbeid, leefmilieu of sociale bescherming. Bedrijven die wereldwijd actief zijn, kunnen echter ‘shoppen’. Waar zijn de lonen het laagst? Waar staan de vakbonden zwak? Waar bestaan weinig milieuregels?

Al die factoren leiden tot goedkopere producten en diensten, maar de sociale of ecologische kost is groot. Die kost wordt echter niet gedragen door de betrokken bedrijven, maar door de samenleving. Door ons allen dus. Net op dat punt zouden we allemaal wat kritischer moeten kijken naar ons eigen gedrag. Jonathan Holslag, politoloog aan de VUB, analyseerde dat recentelijk snoeihard op zijn Facebookpagina. Hij noemt de werknemers uit de lageloonlanden „de moderne slaven die onze globalisering overeind houden” en stelt dat de „decadente Europese middenklasse haar eigen graf graaft.”

Te harde woorden? Misschien. We kunnen echter niet de ene dag boos zijn omdat fabrieken hier sluiten en naar China trekken, om dan de volgende dag goedkope kledij te kopen die in China werd vervaardigd. Met dat gedrag moedigen we juist aan wat we verfoeien. We leven in een tijdperk van ongebreidelde consumptie, maar we willen niet zien dat onze trui, onze gsm, onze tuinstoelen en ons speelgoed uit lageloonlanden komen, waar de arbeidsomstandigheden, de sociale bescherming en de milieuwetten vaak bedroevend zijn.

Als we de globalisering in betere banen willen leiden, zullen we dus minstens twee zaken nodig hebben: een kritischer gedrag als consument en politieke organen die de machteloosheid van de nationale overheden overstijgen. Met ons consumptiegedrag kunnen we – veel meer dan we denken – de globalisering bijsturen. Wat sterkere internationale overheden betreft, staan we op wereldvlak nog niet ver, maar misschien kunnen we alvast beginnen met het versterken van de Europese instellingen? Want al schreeuwen zowel linkse als rechtse populistten almaar luider tegen Europa, zonder de Europese Unie worden we alleen maar machtelozer. Die unie is ons krachtigste instrument om de marsrichting van onze planeet te bepalen.„

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be